

СЪДЕБНА ПРАКТИКА

РЕШЕНИЕ № 3206/27.03.2023 Г. ПО АДМ. Д. № 11509/2022 Г. НА ВЪРХОВНИЯ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД, III ОТДЕЛЕНИЕ

Упражнявайки своята професия, която е от основно значение за прилагане на правовия ред, адвокатът има право да иска от държавата в лицето на публичноправния субект, на товарен със съответните правомощия, осигуряването на пълното действие на съществуващите правни средства за защита на частноправните субекти.

ВЪРХОВНИЯТ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД на Република България – III отделение, в съдебно заседание на 6.03.2023 г., в състав:

председател: Галина Христова; членове: Пламен Петрунов, Аглика Адамова;

при секретар Свилена Маринова и с участието на прокурора Динка Коларска, изслуша докладваното от съдията Аглика Адамова административно дело № 11509/2022 г.

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по касационна жалба на Министерския съвет (МС) на Република България чрез правен съветник Б. Д. против Решение № 6345/31.10.2022 г., постановено по адм. дело № 4682/2022 г. по описа на Административен съд – София-град, с което Министерският съвет е осъден на основание чл. 256, ал. 3 АПК да извърши регламентираното в § 3 ПЗР на Закона за международните договори на Република България (ЗМДРБ) във вр. с чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България действие, като обнародва в „Държавен вестник“ Устава на Организацията

на обединените нации (ООН) в двумесечен срок от влизане на решението в сила.

Касаторът твърди неправилност на решението, като постановено в противоречие с материалния закон, и необоснованост – касационни основания по чл. 209, т. 3 АПК. Счита, че ответницата в настоящото производство П. В. не е доказала правен интерес в процеса, тъй като тя няма качеството на държава или международна организация, нито личен интерес да оспорва бездействието на Министерския съвет да обнародва в „Държавен вестник“ Устава на ООН. Касаторът изтъква също, че не е негово задължението да обнародва Устава на ООН, тъй като § 3 ПЗР на Закона за международните договори на Република България го задължава само да осигури обнародването. Излага и съображения, че необнародването на Устава на ООН не означава, че той не е част от вътрешното право. По тези съображения, подробно обосновани в жалбата, касаторът моли първоинстанционното решение да бъде отменено като неправилно, с произтичащите от това правни последици. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Ответницата П. В. чрез процесуалния си представител оспорва касационната жалба. Претендира разности.

Представителят на Върховната административна прокуратура дава мотивирано заключение за неоснователност на касационната жалба.

Върховният административен съд, състав на трето отделение, като взе предвид становищата на страните и извърши проверка на обжалваното решение на наведените касационни основания, съгласно разпоредбата на чл. 218, ал. 1 АПК и след служебна проверка за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон по реда на чл. 218, ал. 2 АПК, приема следното:

Касационната жалба е подадена при спазване на процесуалните изисквания за нейната допустимост. Разгледана по същество, е неоснователна.

Производството пред административния съд е образувано по искова молба, подадена от П. В. от гр. София срещу незаконосъобразно бездействие на Министерския съвет на Република България да обнародва в „Държавен вестник“ Устава на Организацията на обединените нации, с твърдения, че е налице бездействие по задължение, което произтича пряко от закон – чл. 5,

ал. 4 от Конституцията на Република България във вр. с § 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за международните договори на Република България във вр. с чл. 4, ал. 1, т. 9, чл. 5 и чл. 6 от Закона за „Държавен вестник“.

С обжалваното решение АССГ е осъдил Министерския съвет на Република България да извърши регламентираното в § 3 ПЗР ЗМДРБ във вр. с чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България действие, като в двумесечен срок от влизането на решението в сила обнародва Устава на Организацията на обединените нации. Приел е от фактическа страна, че България не е сред учредителките на ООН, а се присъединява към международната организация на 14.12.1955 г. с резолюция на Общото събрание на ООН № 995 X на основание подадена декларация за членство на 18.10.1948 г. За безспорно е прието, че Уставът на ООН не е обнародван в „Държавен вестник“ съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията и § 3 ПЗР ЗМДРБ.

От правна страна е счетено, че задължението на касатора за обнародване на Устава на Организацията на обединените нации произтича пряко от нормативен акт, а именно от разпоредбата на § 3 ПЗР ЗМДРБ. Това бездействие е квалифицирано като такова по смисъла на чл. 256, ал. 1 АПК.

Решението е валидно, допустимо и правилно.

Не са налице сочените от касатора отменителни основания. Решението е допустимо като постановено по иск на лице с правен интерес. Ответницата в настоящото производство П. В. подробно е обосновала и доказала наличие на законен интерес, който е или би бил засегнат от неосигуряване на пълното действие на Устава на Организацията на обединените нации, предвидено за международните договори, съгласно чл. 5, ал. 4 от действащата Конституция на Република България. Споделят се изложените от П. В. подробни аргументи в тази връзка, като следва да се приеме, че упражнявайки своята професия, която е от основно значение за прилагането на правовия ред, адвокатът има право да иска от държавата в лицето на публичноправния субект, натоварен със съответните правомощия, осигуряването на пълното действие на съществуващите правни средства за защита на частноправните субекти. Уставът е обвързващ както за държавите, присъединили се към ООН, така и за органите на ООН, и е от значение при преценка на законосъобразността на актовете на тези органи. Сред

тези органи са например Съветът за сигурност на ООН, Комитетът на ООН по правата на човека, Комитетът по санкциите и др. Обстоятелството, че Уставът на ООН е международноправен договор и сам по себе си не предоставя пряко права на частноправни субекти, не означава, че те изобщо не могат да се позовават на него при упражняване на правото си на защита срещу публичноправни субекти. Нещо повече, принципите, прогласени в Устава на ООН, са основание за приемане на актове, които предоставят права на частноправни субекти, един от най-значимите сред които е Международният пакт за граждански и политически права. Прилагането и тълкуването на пакта несъмнено следва да се извършва в съответствие с прогласените в Устава на ООН принципи. Поради това и споделяйки подробно изложените в исквата молба съображения, следва да се приеме, че ищцата в първоинстанционното производство е обосновала правния си интерес от иска, тъй като попада в кръга на лицата по чл. 15 АПК.

Решението е правилно. Съдът е обосновал изводите си в съответствие с правната и житейската логика и правилно е приложил закона.

Няма спор, че към момента на присъединяването на България към ООН действащото законодателство не предвижда обнародване на международните договори, по които републиката е страна. Към сочения момент – 14.12.1955 г., в сила е Конституцията на Народна република България от 1947 г. Текстът на чл. 24 от тази Конституция изисква, след като бъдат приети от Народното събрание, законите да се обнародват в „Държавен вестник“. Съгласно чл. 35, т. 9 от същата Народното събрание ратифицира и денонсира сключените от правителството международни договори, но не е предвидено самите те да се обнародват, нито е предвидено предимството им пред противоречащи им норми на вътрешното право. Това не означава, че необнародваните международни договори не са задължителни за държавата в качеството ѝ на субект на международното право, но както изтъква ответникът, необнародването им изключва действието на чл. 5, ал. 4 от действащата Конституция.

С § 3 ПЗР ЗМДРБ е предвидено Министерският съвет да осигури обнародването в „Държавен вестник“ на действащите необнародвани международни договори, утвърдени по съществуващия при влизането им в сила правов ред, в шестмесечен срок от

влизането в сила на този закон, т.е. до 17.05.2002 г. Нормата не предвижда право на преценка на задължения субект за изпълнение на посоченото правомощие в зависимост от предмета на конкретния договор, нито в зависимост от влизането му в сила по съществуващия към съответния момент правов ред. Касае се за изрично законово изискване, което поражда задължение за ответника да обнародва всички международни договори, които са: 1) действащи към датата на влизане в сила на закона, независимо кога и по какъв ред са станали задължителни за Република България; 2) не са обнародвани; 3) утвърдени са по съществуващия правов ред при влизането им в сила. Уставът на ООН отговаря на тези условия, следователно обнародването е дължимо. Обратното не следва от чл. 34 от Указ № 883/1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове, противно на твърдяното от касатора. Дори да се приеме, че законодателят неправилно е поставил разглежданото задължение на Министерския съвет в преходните и заключителните разпоредби на закона, което в случая не е така, това не означава, че законът, включително сочените преходни и заключителни разпоредби не са задължителни и не подлежат на изпълнение.

Касаторът не твърди и не доказва, че обнародване на Устава на ООН е извършено било в излизалите в периода от 30 ноември 1950 г. до 1963 г. „Известия на Президиума на Народното събрание“ (вместо „Държавен вестник“), било в „Държавен вестник“ и до настоящия момент. Следователно Министерският съвет, като изрично задължен от ЗМДРБ субект, който да осигури обнародването на Устава на Организацията на обединените нации, е осъществил бездействие по смисъла на чл. 256 АПК по изпълнение на задължение, което произтича пряко от нормативен акт. Това бездействие следва да бъде преодоляно с резултата от настоящото исково производство, като касаторът изпълни задължението си да осигури обнародването на устава, както това е предвидено в § 3 ПЗР ЗМДРБ.

Предвид изложеното настоящата инстанция намира, че не са налице сочените от касатора отменителни основания. Първоинстанционният съд е тълкувал и приложил правилно закона, поради което решението му следва да бъде оставено в сила.

Ответницата не е представила списък на разносните и доказателства за сторени разноси за настоящото касационно производство, поради което такива не се присъждат.

Водим от изложеното и на основание чл. 221, ал. 2 АПК, Върховният административен съд, трето отделение,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 6345/31.10.2022 г., постановено по адм. дело № 4682/2022 г. по описа на Административен съд – София-град.

Решението е окончателно.